

Konkurs historyczny- etap rejonowy – rok szkolny 2023/2024  
KONKURS HISTORYCZNY  
DLA UCZNIÓW KLAS IV-VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO 2023/2024

**ETAP REJONOWY – model oceniania**

**UWAGA, JEŻELI W ODPOWIEDZI UCZNIA ZNAJDUJE SIĘ BŁĄD RZECZOWY (NAWET NIEDOTYCZĄCY SAMEJ ISTOTY ZADANIA), NIE MOŻNA ZA NIĄ PRZYZNAĆ PEŁNEJ PUNKTACJI.**

1.1.	<b>JEROZOLIMA</b>	1 p.
1.2.	<b>PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE:</b> Hellenizacja to przejmowanie kultury greckiej (helleńskiej). Tekst dotyczy zjawiska hellenizacji, ponieważ mówi o tym, że inny naród (w tym przypadku Żydzi, co można poznać po wzmiance o obrzezaniu) przejmuje greckie obyczaje np. wznosząc gimnazjon. <b>Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia wskazujące na zrozumienie pojęcia hellenizacji i zawierające adekwatne odniesienie do tekstu.</b>	1 p. (za całkowite spełnienie warunków polecenia)
2.	<b>FF</b>	1 p. (za dwa poprawne rozstrzygnięcia)
3.1.	<b>PP</b>	1 p. (za dwa poprawne rozstrzygnięcia)
3.2.	<b>ŚLĘŻAN, WIŚLAN, POMORZAN</b> (nie uznajemy odpowiedzi „Polan”)	1 p. (za trzy poprawne nazwy plemion)
4.	<b>B</b> <b>PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE:</b> Na fotografii widzimy liczne lilie – symbol średniowiecznej Francji. LUB Średniowieczną bohaterką, o której mowa, jest Joanna d’Arc, kobieta-rycerz, patronka Francji. <b>Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia odnoszące się do wiedzy o Joannie d’Arc lub do elementów fotografii.</b>	1 p. (za poprawne rozstrzygnięcie i logiczne uzasadnienie)
5.1.	<b>ŚW. JADWIGA ŚLĄSKA</b> <b>PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE:</b> Tekst dotyczy św. Jadwigi Śląskiej, co można poznać po tym, że jej dwór nazwano książęcym, a nie królewskim; wspomniano o jej potomstwie (św. Jadwiga Andegaweńska nie dała mężowi następców). <b>Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia odnoszące się do wiedzy o postaciach, których dotyczyło pytanie, i do tekstu.</b>	1 p. (za poprawne rozstrzygnięcie i logiczne uzasadnienie)
5.2.	<b>PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE:</b> Hagiografia to pisanie o życiu świętych, przedstawianych jako ludzi bezgrzesznych i doskonałych. Tekst jest zatem przykładem hagiografii, ponieważ dotyczy życia świętej Jadwigi, która została ukazana właśnie jako odznaczająca się wyłącznie pozytywnymi cechami. <b>Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia wskazujące na poprawne wnioskowanie, czym jest hagiografia, i zawierające adekwatne odniesienie do tekstu. Nie wystarczy zauważyć, że bohaterką według tytułu jest święta, gdyż brakuje wówczas odniesienia do treści tekstu.</b>	1 p. (za całkowite spełnienie warunków polecenia)
6.1.	<b>PRZYKŁADOWA ODPOWIEDŹ:</b> Wspomniana w tekście zasada nietykalności osobistej oznacza brak możliwości aresztowania poddanego przez przedstawicieli władzy bez zgody sądu. <b>Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia wskazujące na zrozumienie pojęcia nietykalności.</b>	1 p.
6.2.	<b>B</b>	1 p.
7.1.	<b>C</b>	1 p.
7.2.	<b>PRZYKŁADOWE ODPOWIEDZI:</b> Gdańsk, Elbląg, Toruń <b>Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne odpowiedzi.</b>	1 p.
7.3.	<b>FP</b>	1 p.

8.	8.1. B 8.2. A 8.3. B	3 p. (po 1 p. za każdą poprawną odpowiedź)
9.1.	<b>ROZSTRZYGNIĘCIE: NIE</b> <b>PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE:</b> Tekst nie może dotyczyć ratusza w Zamościu, ponieważ Zamość został zbudowany przez Jana Zamoyskiego jako wzorcowe miasto renesansowe „na surowym korzeniu” (od nowa), natomiast w tekście mowa o ratuszu z elementami gotyckimi pochodzącymi z XIV w. <b>Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia wskazujące na wiedzę o historii powstania Zamościa i zawierające adekwatne odniesienie do tekstu.</b>	1 p. (za poprawne rozstrzygnięcie i logiczne uzasadnienie zawierające niezbędne elementy)
9.2.	<b>A</b> <b>PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE:</b> Na ilustracji A widoczne są, wspomniane w tekście elementy, takie jak loggie (otwarte na zewnątrz wnęki) i wysoka attyka. <b>Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia wskazujące zgodność opisu w tekście ze zdjęciem.</b>	1 p. (za poprawne rozstrzygnięcie i logiczne uzasadnienie zawierające niezbędne elementy)
10.	B→E→C→D→A	1 p. (za bezbłędną odpowiedź)
11.1.	<b>WIEDŃ</b>	1 p.
11.2.	<b>ROZSTRZYGNIĘCIE: TAK</b> <b>PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE:</b> Zarówno tekst, jak i ilustracja dotyczą Jana III Sobieskiego. W tekście mowa o rocznicy bitwy pod Wiedniem i o husarii, którą dowodził tam Sobieski. Ilustracja przedstawia również Sobieskiego jako pogromcę Turków (postać deptana przez konia). <b>Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia wskazujące informacje z tekstu oraz elementy ilustracji.</b>	1 p. (za poprawne rozstrzygnięcie i logiczne uzasadnienie zawierające niezbędne elementy)
12.	12.1. B 12.2. A 12.3. A	3 p. (po 1 p. za każdą poprawną odpowiedź)
13.	<b>PRZYKŁADOWE ODPOWIEDZI:</b> <b>Podobieństwo:</b> Zarówno w Tekście A, jak i w Tekście B, mowa o tym, że Sejm Niemy 1717 r. bywa zwykle interpretowany przez historyków w sposób uproszczony i błędny. <b>Różnica:</b> Autor Tekstu A ocenia Sejm Niemy jako wydarzenia pozytywne („korzystne dla interesu państwowego”), natomiast autor Tekstu B wyraża osąd negatywny (reformy „pogłębiły kryzys”). <b>Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne odpowiedzi zawierające zestawienie tekstów A i B. Nie przyznajemy punktów za odpowiedzi odnoszące się tylko do jednego z tekstów.</b>	2 p. (2 p. za poprawne wskazanie podobieństwa i różnicy; 1 p. za poprawne wskazanie podobieństwa <u>lub</u> różnicy; 0 p. za brak poprawnie przedstawionych podobieństw i różnic)
14.1.	C	1 p.
14.2.	<b>PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE:</b> Typowe elementy mentalności sarmackiej wspomniane w tekście to niechęć do „nowinek” i reform (zwłaszcza inspirowanych z Zachodu), skłonność do przemocy i deklarowany patriotyzm. <b>Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia łączące wiedzę na temat mentalności sarmackiej z treścią tekstu.</b>	1 p. (za poprawne uzasadnienie zawierające niezbędne elementy)
14.3.	<b>A</b> <b>PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE:</b> „Jakobinami” przeciwnicy nazywali polskich zwolenników oświeceniowych reform, inspirowanych – jak sądzili – duchem rewolucji francuskiej np. twórców Konstytucji 3 maja. Właśnie do tej grupy należał Hugo Kołłątaj. <b>Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia wyjaśniające przypisanie podanego określenia Hugonowi Kołłątajowi.</b>	1 p. (za poprawne uzasadnienie zawierające niezbędne elementy)

15.1.	<b>A</b> <b>PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE:</b> Tekst dotyczy genezy wojny o niepodległość USA, co można poznać po wzmiankach o kongresie oraz koloniach, które pragną stać się państwami niezależnymi od korony. Tej samej wojnie poświęcona jest książka oznaczona literą A, o czym świadczą wspomniane w tytule bitwy (Saratoga i Yorktown) oraz widoczna w tle flaga Stanów Zjednoczonych. Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia wyjaśniające związek książki oznaczonej literą A z treścią tekstu.	1 p. (za poprawne rozstrzygnięcie i logiczne uzasadnienie zawierające niezbędne elementy)
15.2.	<b>PRZYKŁADOWE ODPOWIEDZI:</b> (John) Locke, (Jean-Jacques) Rousseau Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne odpowiedzi. Wymagana jest poprawna pisownia nazwiska wskazanej postaci – nie przyznawane są punkty za nazwiska błędnie zapisane. W przypadku wymienienia więcej niż jednej osoby liczy się pierwsza odpowiedź. Podanie imienia nie jest konieczne, jeśli jednak zostaje podane, musi zostać zapisane poprawnie, by punkt został przyznany.	1 p. (za poprawną odpowiedź spełniającą podane warunki )
15.3.	<b>TADEUSZ KOŚCIUSZKO</b> (konieczne poprawne zapisanie imienia i nazwiska)	1 p. (za poprawną odpowiedź spełniającą podane warunki )
15.4.	<b>PP</b>	1 p. (za dwa poprawne rozstrzygnięcia)
16.1.	<b>ROZSTRZYGNIECIE: NIE</b> <b>PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE:</b> Tekst dotyczy rozruchów wśród ludności prawosławnej, wspieranej przez rząd carski, przeciwko polskiej szlachcie i Żydom na Ukrainie (Humań) pod przywództwem kozackiego atamana. Tymczasem mapa odnosi się do rabacji galicyjskiej, tj. wystąpienia polskich chłopów w Cesarstwie Austriackim. Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia wyjaśniające niezgodność pomiędzy tekstem i mapą, ale odwołujące się do obu źródeł.	1 p. (za poprawną odpowiedź spełniającą podane warunki )
16.2.	<b>PF</b>	1 p. (za dwa poprawne rozstrzygnięcia)
17.	<b>ROZSTRZYGNIECIE: NIE</b> <b>PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE:</b> Tekst dotyczy rzezi Pragi podczas powstania kościuszkowskiego, o czym świadczy nazwisko jednego z jego uczestników (Jakub Jasiński) oraz klęska Polaków i wkroczenie Rosjan do prawobrzeżnej Warszawy. Natomiast ilustracja (tablica pamiątkowa) dotyczy bitwy pod Olszynką Grochowską podczas powstania listopadowego, w której wojsko polskie zatrzymało marsz Rosjan na przedpolach Warszawy. Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia wyjaśniające niezgodność pomiędzy tekstem a ilustracją.	1 p. (za poprawną odpowiedź spełniającą podane warunki )
18.1.	<b>A</b>	1 p.
18.2.	<b>D</b>	1 p.
19.1.	<b>NAZWA PAŃSTWA: KSIĘSTWO WARSZAWSKIE</b> <b>PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE:</b> Tekst konstytucji mówi o równości wszystkich obywateli wobec prawa oraz o następstwie tronu w dynastii saskiej. Oba te elementy łącznie są prawdziwe jedynie dla Księstwa Warszawskiego. Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia świadczące o wiedzy na temat Konstytucji Księstwa Warszawskiego.	1 p. (za poprawną odpowiedź spełniającą podane warunki )
19.2.	<b>ROZSTRZYGNIECIE: LIKWIDACJA PODDAŃSTWA</b> <b>PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE:</b> W tekście nie ma mowy o uwłaszczeniu chłopów tj. przyznaniu im użytkowanej ziemi szlacheckiej na własność, natomiast wspomniano o „zniesieniu niewoli”, co można odnosić do likwidacji poddaństwa. Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia świadczące o rozumieniu różnicy pomiędzy uwłaszczeniem a zniesieniem poddaństwa i zawierające odniesienie do tekstu.	1 p. (za poprawną odpowiedź spełniającą podane warunki )

20.1.	<b>ROZSTRZYGNIECIE: LEWICOWYCH</b> <b>PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE:</b> W tekście pojawiają się odniesienia do rewolucyjnych barykad oraz walki o wolność i lepszą przyszłość, co składa się na typowe idee XIX-wiecznej lewicy. Na ilustracji widać zaś, oprócz francuskich, czerwone sztandary rewolucyjne. <b>Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia świadczące o znajomości przejawów XIX-wiecznej lewicowości, które zawierają adekwatne odniesienie do tekstu i ilustracji..</b>	<b>1 p.</b> (za poprawną odpowiedź spełniającą podane warunki )
20.2.	<b>ŚWIĘTE PRZYMIERZE</b>	<b>1 p.</b>
21.1.	21.1. Joachim Lelewel, B 21.2. Adam Jerzy Czartoryski, C 21.3. Ludwik Mierosławski, D <b>Wymagana jest poprawna pisownia imienia i nazwiska wskazanej postaci – nie przyznawane są punkty za odpowiedzi z błędnym zapisem.</b>	<b>3 p.</b> (po 1 p. za każdą pełną poprawną odpowiedź)
22.	<b>ROZSTRZYGNIECIE: NIE</b> <b>PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE:</b> Tekst dotyczy walki z Cesarstwem Austriackim (Austriacy są tam nazwani Niemcami), o czym świadczy przywołanie postaci generała Bema i jego marszu na Siedmiogród. Natomiast ilustracja (tablica pamiątkowa) odnosi się do walk w Wielkopolsce, a zatem przeciwko Prusakom. <b>Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia wyjaśniające niezgodność pomiędzy tekstem a ilustracją.</b>	<b>1 p.</b> (za poprawną odpowiedź spełniającą podane warunki )
23.	23.1. C 23.2. C 23.3. B	<b>3 p.</b> (po 1 p. za każdą pełną poprawną odpowiedź)
24.1.	IV→III→II→I	<b>1 p.</b> (za bezbłędną odpowiedź)
24.2.	A	<b>1 p.</b>
24.3.	PP	<b>1 p.</b> (za dwa poprawne rozstrzygnięcia)
25.	25.1. HOHENZOLLERN 25.2. ROMANOW 25.3. LINCOLN 25.4. HABSBURG <b>Podanie imienia osoby podpisującej dokument nie jest konieczne, jeśli jednak zostaje podane, musi zostać zapisane poprawnie, by punkt został przyznany.</b>	<b>4 p.</b> (po 1 p. za każdą pełną poprawną odpowiedź)
26.1.	<b>CESARSTWO NIEMIECKIE lub RZESZA NIEMIECKA, lub II RZESZA</b>	<b>1 p.</b>
26.2.	<b>PRZYKŁADOWA ODPOWIEDŹ:</b> Wspomniany na ilustracji (Michał) Drzymała stał się bohaterem polskiego oporu przeciwko zacytowanej w tekście ustawie, kiedy – nie mogąc wybudować domu – zamieszkał w widocznym na fotografii wozie (wóz Drzymały). <b>Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia wyjaśniające związek pomiędzy tekstem a ilustracją.</b>	<b>1 p.</b> (za poprawną odpowiedź spełniającą podane warunki )
27.	<b>B</b> <b>IMPRESJONIZM</b>	<b>2 p</b> (2 p. za wskazanie właściwego obrazu i podanie nazwy; 1 p. za wskazanie właściwego obrazu lub podanie nazwy; 0 p. za niepoprawne odpowiedzi lub ich brak)